

STANDARDI I LISTA PROVJERE ZA PROCJENU

GAZDOVANJA ŠUMAMA ILI PLANTAŽAMA
usvojeni za

FEDERACIJU BOSNE I HERCEGOVINE

Kako bi se pokazalo pridržavanje principima i kriterijima

F S C – Forest Stewardship Council

ŠUMA: _____

LOKACIJA: _____

VRSTA PROCJENE:

Certificiranje

Provjera

Obnova

Produženje

Revizor: _____

Potpis: _____ Datum: _____

Usvajanje standarda

Trenutno, radna grupa Bosne i Hercegovine nije akreditovana od strane FSC-a. Međutim, u okviru FDCP (Forest Development and Conservation Project) koji je finansiran od strane Svjetske banke, pokrenuta je studija za izradu standarda za gazdovanje šumskim resursima i napravljen je nacrt nacionalnih FSC standarda za Bosnu i Hercegovinu odobren od strane glavnih interesnih grupa 21.06.2006.

Ovi standardi su u velikoj mjeri korišteni prilikom prilagođavanja ICILA generalnih standarda za potrebe certificiranja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pokraj indikatora i verifikatora preuzetih iz nacrt nacionalnih FSC standarda za Bosnu i Hercegovinu (verzija 21.06.2006) nalazi se izjava „iz nacrt nacionalnih standarda“.

Ovdje navedeni ICILA standardi i lista provjere za procjenu gazdovanja šumama ili plantažama prilagođenih za Federaciju Bosne i Hercegovine još uvijek trebaju biti odobreni od strane glavnih interesnih grupa u Bosni i Hercegovini.

Svi komentari vezani za standarde mogu se poslati ICILA-i.

U ovaj dokument će se unijeti promjene u slučaju značajnih kometara od strane interesnih grupa, značajnih promjena u nacrtu nacionalnih FSC standarda za Bosnu i Hercegovinu ili značajnih promjena u legislativi.

Istorija dokumenta:

Revizija 0 - 01/08/06: prva verzija zasnovana na ICILA FM generičkim standardima (rev 1) i nacrtu nacionalnih FSC standarda za Bosnu i Hercegovinu (odobreni 21.06.2006).

ICILA Srl
Via Braille 5
20035 Lissone (MI) - Italy
tel. +39 039 465239
fax +39 039 465168
www.icila.org
info@icila.org

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
FSC princip 1: POŠTIVANJE ZAKONA I FSC PRINCIPA GAZDOVANJE ŠUMOM MORA POŠTIVATI SVE PRIMJENJIVE ZAKONE DRŽAVE U KOJOJ DJELUJE, MEĐUNARODNE UGOVORE I SPORAZUME KOJE JE DRŽAVA POTPISALA, KAO I FSC PRINCIPE I KRITERIJE.			
Kriterij 1.1 Gazdovanje šumom mora poštivati sve državne i lokalne zakone i administrativne zahtjeve.			
1.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje i upoznat je sa svim primjenjivim zakonima, podzakonskim aktima i administrativnim zahtjevima u BiH, na svim nivoima vlasti (država, entitet, kanton), koji se odnose na gazdovanje šumom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Registri svih zakona, podzakonskih akta i administrativnih zahtjeva u BiH, na svim nivoima vlasti (država, entitet, kanton), koji se odnose na gazdovanje šumom 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 	
1.1.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume provodi aktivnosti u skladu sa svim zakonima, podzakonskim aktima i administrativnim zahtjevima u BiH, na svim nivoima vlasti (država, entitet, kanton), koji se odnose na gazdovanje šumom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa nadležnim organima za kontrolu implementacije zakona i administrativnih zahtjeva koji se odnose na gazdovanje šumom na svim nivoima vlasti 3. Diskusija sa drugim interesnim grupama 	
1.1.3	Da li je dostupna ažurirana i čitka kopija zakona i ostalih propisa koji se trebaju poštivati?	- Monitoring dostupnosti zakonskih propisa zainteresovanim stranama.	
Kriterij 1.2 Sve primjenjive i zakonski određene takse, najamnine, porezi i drugi troškovi se moraju plaćati.			
1.2.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume je u stanju dokazati da se sve takse, najamnine, porezi i drugi troškovi na svim nivoima vlasti (država, entitet, kanton, opština) redovno plaćaju.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spisak svih obaveza koje trebaju biti plaćene 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Konsultacija sa nadležnim organima za poštivanje svih gore navedenih dužnosti na svim nivoima vlasti 4. Pisani dokazi (izvještaji finansijske kontrole, računi, bankovni računi) 	
1.2.2	Da li postoje neriješeni pravni postupci protiv organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume, vezane za aktivnosti gazdovanja šumom?	<ul style="list-style-type: none"> - Konsultacija sa lokalnim vlastima nadležnim za kontrolu i zainteresovanim stranama. - Dokumenti organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume vezani za pravne postupke. 	
Kriterij 1.3 U zemljama potpisnicama, moraju se poštivati sve odredbe obavezivajućih međunarodnih sporazuma kao npr. CITES, ILO Konvencije, ITTA i Konvencije o biološkoj raznolikosti.			
1.3.1	Da li su poštivane ILO konvencije 29, 87, 97, 98, 100, 105, 111, 131, 138, 141, 142, 143, 155, 169, 182, ILO preporuka 135 i „Pravilnik o sigurnosti i zaštiti na radu za radove u šumarstvu (1988)“ i da li se primjenjuju odgovarajuće mjere kako bi se osigurala njihovo kontinuirano poštivanje? Kopije pomenutih dokumenta se po zahtjevu mogu dobiti od ICILA-e.	<ul style="list-style-type: none"> - Procedure za primjenu propisa ILO konvencija - Konsultacija sa sindikatom i predstavnicima radnika - Dostupnost konvencija i poznavanje ILO konvencija ili zakona na koje se odnose (kako bi se utvrdilo njihovo kontinuirano poštivanje) od strane organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume 	
1.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume upoznat je sa svim obavezivajućim međunarodnim sporazumima koji su potpisani od strane BiH.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spisak svih obavezivajućih međunarodnih sporazuma koji su potpisani od strane BiH 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
1.3.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume shvata implikacije svih obavezivajućih međunarodnih sporazuma potpisanih od strane BiH i poštuje njihove odredbe.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (interna politika, procedure i izjave organizacije) 4. Terenska inspekcija 5. Konsultacija sa organima nadležnim za poštivanje međunarodnih sporazuma 5. Konsultacija sa ostalim interesnim grupama	
Kriterij 1.4 Neslaganja između zakona, pravila i FSC Principa i Kriterija se procjenjuju u svrhu certificiranja, od slučaja do slučaja, od strane tijela za certificiranje i drugih zainteresovanih strana.			
1.4.1	Da li postoje neslaganja između zakona/ lokalnih propisa i trenutnih standarda?	- Konsultacija sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume - Konsultacija sa zainteresovanim stranama.	
1.4.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Ukoliko je potrebno organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume priprema interni izvještaj o mogućim neslaganjima između postojećih državnih zakona i FSC Principa i Kriterija i predočava ga tijelu za certificiranje.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Interni izvještaj o mogućim neslaganjima	
1.4.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda U slučaju kada su neslaganja između postojećih državnih zakona i FSC Principa i Kriterija ozbiljna i ne mogu se riješiti od strane tijela za certificiranje o tome se izvještava Komitet za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe. Komitet će dati nezavisnu interpretaciju i preporuke.	1. Izvještaj upućen Komitetu za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe 2. Interpretacija i preporuke Komiteta za rješavanje neslaganja FSC Državne Radne Grupe 3. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume i pogođenim stranama	
Kriterij 1.5 Šumska područja se trebaju zaštititi od nedozvoljene sječe, nastanjivanja i drugih neovlaštenih aktivnosti.			
1.5.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume vrši aktivnosti na zaštiti šume kroz šumarsko-čuvarsku službu i provodi sve potrebne mjere u cilju sprečavanja nedozvoljenog korištenja i drugih nezakonitih aktivnosti.	1. Dokumentovani sistem nadzora i zaštite šume od nedozvoljenih aktivnosti 2. Izvještaji šumarsko-čuvarske službe 3. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 4. Konsultacija sa lugalima/šumarskom inspekcijom 5. Terenska inspekcija	
1.5.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda U slučaju nedozvoljenog korištenja šume, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume poduzima zakonom propisane mjere i obavještava o tome odgovorne organe vlasti.	1. Pisani dokazi (podaci o nedozvoljenim aktivnostima, obavještenja upućena odgovornim organima, uključujući inspekciju, policiju i tužilaštvo) 2. Konsultacija sa odgovornim organima 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 1.6 Organizacije zadužene za gazdovanje šumom moraju pokazati dugoročnu predanost ka slaganju sa FSC Principima i Kriterijima.			
1.6.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ima potpisanu deklaraciju o dugoročnoj predanosti ka slaganju sa FSC Principima i Kriterijima.	1. Deklaracija potpisana od strane rukovodioca/vlasnika	
1.6.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava informisanost svih uposlenika i izvođača radova o predanosti ka slaganju sa FSC Principima i Kriterijima	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Razgovor sa uposlenicima 3. Pisani dokazi (ugovori sa izvođačima radova, oglasi za posao)	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
FSC Princip 2 PRAVA I ODGOVORNOSTI VLASNIŠTVA I KORIŠTENJA.			
DUGOROČNA PRAVA VLASNIŠTVA I KORIŠTENJA ŠUMSKIH RESURSA I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA MORAJU BITI JASNO DEFINISANA, DOKUMENTOVANA I ZAKONSKI USTANOVLJENA.			
Kriterij 2.1			
Mora se predočiti jasan dokaz dugoročnog prava korištenja šumskog zemljišta (npr. vlasništvo, običajna prava, ugovori o zakupu).			
2.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/korisnik šume predočava pravo korištenja šume i šumskog zemljišta.	Pisani dokazi (registracije, ugovori, važeći izvodi iz zemljišnog katastra, katastra nekretnina i katastra šumskih zemljišta, mape)	
2.1.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dokumentuje i uvažava zakonska ili običajna prava vlasništva ili korištenja od strane lokalnih zajednica.	1. Pisani dokazi o zakonskim ili običajnim pravima vlasništva ili korištenja 2. Diskusija sa lokalnim zajednicama i odgovornim institucijama	
2.1.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Sve osobe imaju pravo pristupa šumama ili šumskom zemljištu u svrhu rekreacije ukoliko nije drugačije određeno propisima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa lokalnim zajednicama 3. Registri područja sa ograničenim pristupom	
2.1.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Lokalnom stanovništvu se dopušta korištenje sekundarnih šumskih proizvoda za zadovoljavanje ličnih potreba, ako ne postoji direktan uticaj na stabilnost šumskih ekosistema i na ciljeve gazdovanja u skladu sa zakonskim propisima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa lokalnim zajednicama 3. Šumskoprivredna osnova	
Kriterij 2.2			
Lokalne zajednice koje imaju zakonska ili običajna prava vlasništva ili korištenja, moraju zadržati kontrolu nad šumarskim aktivnostima do nivoa koji je potreban da bi zaštitili svoja prava i resurse, osim ukoliko kontrolu slobodnom voljom ne povjere drugim institucijama.			
2.2.1	Da li su zakonska ili običajna prava lokalnih zajednica nad šumskim resursima jasno definisana i unijeta na karte od strane organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume? Regionalni savjet: potrebno je uzeti u obzir lokalne zajednice koje imaju običajna prava ili prava korištenja. Regionalni savjet: pod pravima korištenja lokalnih zajednica se također podrazumjevaju prava korištenja u estetske, religiozne, spiritualne ili rekreacione svrhe koja ne moraju obavezno zavisiti od šumskih resursa. U ovom slučaju šume se smatraju dijelom lokalne kulture ili lokalne privrede.	- Diskusija sa zainteresovanim stranama i organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume. - Lista lokalnih zajednica/sela; lista i reference predstavnika lokalnih zajednica (adrese itd.) - Mape - Dokumenti koji jamče prava lokalnoj populaciji (prava pristupa/prolaza, zajedničkog korištenja zemljišta, sakupljanja itd.)	
2.2.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uključuje predstavnike lokalnih zajednica, koji imaju zakonsko i običajno pravo vlasništva ili korištenja, u procese planiranja gazdovanja i kontrolu šumarskih operacija. Svi prijedlozi lokalnih zajednica su dokumentovani i uzeti u obzir u procesu planiranja, te su dostupni javnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (procedure koje upućuju na uključivanje lokanih zajednica, dogovori, kompenzacije, Šumskoprivredna osnova) 3. Konsultacija sa lokalnim zajednicama	
2.2.3	Da li lokalno stanovništvo/zajednice kontrolišu gazdovanje kako bi njihova prava i šumski resursi bili zaštićeni i osigurani?	- Konsultacija o GVI sa zainteresovanim stranama - Ne postoje značajni sporovi između organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume i lokalnih zajednica - Dokazi o plaćanju nadoknada/obeštećenja za korištene resurse - Naznačena zaštićena područja ili područja pod specijalnim režimom gazdovanja na osnovnim mapama	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
2.2.4	Da li postoje procedure za konsultaciju sa lokalnim zajednicama i da li se primjenjuju (po potrebi) u cilju osiguranja kontrole nad gazdovanjem kako bi njihova prava i šumski resursi bili zaštićeni i osigurani.	- Postojanje formalnih odbora za konsultaciju između organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume i lokalnih zajednica/stanovništva i njihov efikasan rad (periodični sastanci, zapisnici sa sastanaka itd.), - Dokaz da predstavnici lokalnih zajednica posjeduju ovlaštenje za pomentu ulogu.	
2.2.5	Da li su uloženi razumni napori kako bi se zajednicama bez zakonskog ili običajnog prava korištenja obezbijedio pristup šumskim resursima u skladu sa ciljevima gazdovanja i pravima ostalih lokalnih zajednica? Regionalni savjet: uzeti u obzir korištenje šumskih resursa od strane lokalnih zajednica bez zakonskog ili stečenog prava korištenja šumskih resursa.	- Dokumentacija, - Konsultacija sa zainteresovanim stranama.	
Kriterij 2.3 Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi za rješavanje sporova oko prava vlasništva i korištenja. Okolnosti i status ozbiljnih sporova će biti posebno razmotreni prilikom procjene za certifikaciju. Sporovi značajnijih razmjera koji uključuju veći broj interesa diskvalifikuju postupak certificiranja.			
2.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje proceduru rješavanja sporova u vezi prava vlasništva u pisanoj formi. Svi sporovi se dokumentuju, uključujući i sve poduzete korake u cilju njihovog rješavanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (politike, uputstva, kompenzacije) 3. Diskusija sa lokalnim zajednicama 4. Mape područja koja su predmet spora 5. Zapisnici o sporovima	
2.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume mora zaustaviti sve šumarske aktivnosti u predmetnom području do rješavanja spora, izuzev u slučaju kada je to neophodno u cilju očuvanja stabilnosti šumskih ekosistema po nalogu ovlaštenih institucija o čemu se obavještavaju strane u sporu.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusija sa lokalnim zajednicama 3. Mape područja koja su predmet spora 4. Terenska inspekcija 5. Obavještenje stranama u sporu 6. Nalog ovlaštenih institucija o poduzimanju mjera 7. Sudska rješenja	
2.3.3	Da li postoje dokazi o relevantnim prošlim/ili trenutnim sporovima oko prava lokalnog stanovništva nad šumom? Regionalni savjet: uzeti u obzir sve poznate sporove oko prava lokalnog stanovništva nad šumom, uključujući i one između različitih zajednica.	- Konsultacija sa lokalnim zajednicama. - Dokumentacija o primjeni procedure za rješavanje sporova (pogledati 2.3.2).	
2.3.4	Ulažu se svi razumni napori za rješavanje konflikata putem konsultacija u cilju postizanja dogovora ili saglasnosti? Ref. ILO Konvencija 169	- Razgovori sa predstavnicima lokalnih zajednica i radnika i njihovim sindikatom. - Zapisnici sa sastanaka (okrugli stolovi, odbori, saslušanja itd.) - Dokazi o primjeni procedure za rješavanje konflikata	
Princip 3 PRAVA AUTOHTONOG STANOVNIŠTVA MORAJU SE PREPOZNATI I POŠTIVATI ZAKONSKA I OBIČAJNA PRAVA AUTOHTONOG STANOVNIŠTVA DA POSJEDUJU, KORISTE I UPRAVLJAJU SVOJOM ZEMLJOM, PODRUČJEM I RESURSIMA. Principle 3 is a special case of the previous Principle 2 and all the requirements of Principle 2 will be applied also in this Principle with the obligation for the Forest Managers working in or near Indigenous People's lands to pay particular attention to this issue (see attachment 3 for the definition of Indigenous People, as reported by United Nations)			
Iz nacrtu nacionalnih standarda Ovaj princip i kriteriji 3.1. – 3.4. nisu primjenjivi jer ne postoji autohtono stanovništvo na teritoriji BiH u smislu u kojem taj pojam definiše certificiranje.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
Princip 4 ODNOSI SA ZAJEDNICOM I PRAVA RADNIKA AKTIVNOSTI GAZDOVANJA ŠUMOM MORAJU DUGOROČNO ODRŽAVATI ILI UNAPREĐIVATI SOCIJALNO I EKONOMSKO BLAGOSTANJE ŠUMARSKIH RADNIKA I LOKALNE ZAJEDNICE.			
Kriterij 4.1 Zajednicama unutar ili u susjedstvu sa šumskim područjem kojim se gazduje potrebno je omogućiti zapošljavanje, obuku i druge usluge.			
Safe working conditions evaluation highly vary from region to region. In less developed regions it will be much more emphasised that the workers be provided at least with basic needs/services for a safe and healthy work (drinking water, health, etc.); in other regions it will be more important to pay attention not to discriminate workers. In any case it is desirable that forest enterprises put themselves at a higher level, if possible, with respect to the minimum law requirements or to average of local similar enterprises.			
4.1.1	Da li se ulažu svi razumni naponi kako se ne bi diskriminirali lokalni radnici i preduzeća i po mogućnosti se favorizuje njihovo zapošljavanje?	- Strategije zapošljavanja - Dokazi o zapošljavanju lokalnog stanovništva - Konsultacija za lokalnim zajednicama - Konsultacija sa sindikatom i radnicima	
4.1.2	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume podržava kontinuirano obučavanje i stručno usavršavanje svojih uposlenika.	1. Programi stručne obuke 2. Pisani dokazi 3. Diskusija sa uposlenicima	
4.1.3.	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dozvoljava korištenje šume u edukativne svrhe gdje god ne postoji direktan uticaj na stabilnost šumskih ekosistema i na ostale ciljeve gazdovanja	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa lokalnim zajednicama 3. Podaci o korištenju šuma u edukativne svrhe	
4.1.4.	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dozvoljava korištenje vode za piće i ostalih osnovnih socioloških usluga lokalnom stanovništvu u skladu sa postojećim propisima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusija sa lokalnim zajednicama 3. Podaci o pruženim sociološkim uslugama	
Kriterij 4.2 Gazdovanje šumom treba poštivati sve primjenjive zakone i/ili propise koji se odnose na zdravlje i sigurnost uposlenih i njihovih porodica.			
4.2.1	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava izvođenje svih operacija u skladu sa postojećom zdravstvenom i sigurnosnom legislativom, uključujući i propise koji se odnose na korištenje individualne zaštitne odjeće i opreme u skladu sa specifičnim dužnostima i zadacima.	1. Dokumentovana pravila, direktive i odredbe vezane za zdravlje i sigurnost uposlenika 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Razgovor sa uposlenicima i sindikatom 4. Terenska inspekcija	
4.2.2	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava da poslove u šumarstvu obavljaju samo uposlenici i izvođači radova koji su obučeni u skladu sa zakonskim odredbama	1. Personalni dosjei uposlenika 2. Podaci o izvođačima radova (npr. certifikati izdati od strane nadležnog ministarstva) 3. Oglasi za posao 4. Razgovor sa uposlenicima i izvođačima radova	
4.2.3	Iz nacrta nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dostavlja uposlenicima i izvođačima radova, informacije i instrukcije o mogućim opasnostima po zdravlje za sve šumarske aktivnosti u pisanoj formi.	1. Pisani dokazi (kopije informacija i instrukcija o mogućim opasnostima po zdravlje, opis poslova za sve šumarske aktivnosti) 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Razgovor sa uposlenicima 4. Konsultacija sa predstavnicima sindikata	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
4.2.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje obuku za uposlenike o mogućim opasnostima po zdravlje i sigurnosnim mjerama pri radu za šumarske aktivnosti.	1. Program obuke o opasnostima po zdravlje i sigurnosnim mjerama pri radu 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Razgovor sa uposlenicima	
4.2.5	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume zahtjeva od svih izvođača radova i uposlenika da se ponašaju u skladu sa pravilima i instrukcijama o zaštiti na radu.	Pisani dokazi (ugovori sa uposlenicima i izvođačima radova) 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume	
4.2.6	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava zdravstvenu zaštitu i osiguranje za sve uposlenike i njihove porodice u skladu sa zakonskim odredbama..	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Razgovor sa uposlenicima 3. Diskusija sa predstavnicima sindikata 4. Podaci o zdravstenoj zaštiti i osiguranju	
4.2.7	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume vodi evidenciju o nesrećama, ispituje njihove uzroke i preduzima korektivne i preventivne mjere kako bi izbjegao nesreće u budućnosti. U slučaju da se nesreća desi, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dužan je uposlenicima kompenzirati nastalu štetu ili narušavanje zdravlja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Razgovor sa uposlenicima 3. Razgovor sa predstavnicima sindikata 4. Pisani dokazi (evidencija o nesrećama i uzrocima nesreća, poduzete korektivne i preventivne mjere, dokumentovana procedura za kompenzaciju, plaćene kompenzacije)	
Kriterij 4.3 Garantuju se prava radnika da se organizuju i dobrovoljno pregovaraju sa poslodavcima kako je predviđeno Konvencijama 87 i 98 Međunarodne Organizacije Rada (ILO).			
4.3.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava uslove zapošljavanja u skladu sa zakonskim propisima u BiH.	1. Pisani dokazi (ugovori sa uposlenicima) 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Razgovor sa uposlenicima 4. Diskusija sa predstavnicima sindikata	
4.3.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume garantuje uposlenicima prava organizovanja u skladu sa ILO Konvencijom 87 (pravo sindikalnog organizovanja).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (ugovori sa uposlenicima, članstvo u sindikatu) 3. Razgovor sa predstavnicima sindikata	
4.3.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume garantuje prava uposlenicima da se organizuju i dobrovoljno pregovaraju sa poslodavcem u skladu sa ILO Konvencijom 98 (pravo organizovanja, pregovaranja i zaključivanja kolektivnih ugovora).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusija sa predstavnicima sindikata 3. Pisani dokazi (ugovori sa uposlenicima i kolektivni ugovori)	
4.3.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Uposlenici se obavještavaju o svim izmjenama vezanim za posao i aktivnosti gazdovanja koje mogu uticati na njihove uslove rada.	1. Diskusija sa predstavnicima sindikata 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Pisani dokazi (izvještaji, obavještenja, informacije, ugovori sa uposlenicima)	
4.3.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume pruža priliku uposlenicima da aktivno učestvuju u svim promjenama vezanim za posao i aktivnosti gazdovanja koje mogu imati uticaj na njihove uslove rada.	1. Diskusija sa predstavnicima sindikata 2. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 3. Podaci o učešću uposlenika u planiranju promjena	
Kriterij 4.4 Rezultati procjene sociološkog uticaja moraju se uključiti u planiranje i aktivnosti gazdovanja.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
4.4.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje procjenu mogućeg sociološkog uticaja gazdovanja na lokalne zajednice, dokumentuje rezultate procjene i analizira eventualne promjene npr. nivo zaposlenosti i struktura radne snage.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusija sa interesnim grupama 3. Pisani dokazi (spisak konsultovanih interesnih grupa, zapisnici sa diskusija/konsultacija sa interesnim grupama, analiza sociološkog uticaja)	
4.4.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume mora uzeti u obzir rezultate procjene sociološkog uticaja prilikom izrade šumskoprivrednih osnova i izvedbenih projekata, gdje god ne postoji direktan uticaj na stabilnost šumskih ekosistema ili na druge ciljeve gazdovanja.	1. Pisani dokazi (Šumskoprivredna osnova, izvedbeni projekti, poduzete mjere koje su bazirane na procjeni sociološkog uticaja, komentari i preporuke interesnih grupa) 2. Diskusija sa interesnim grupama	
4.4.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Prilikom planiranja šumskih puteva, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uzima u obzir ne samo važnost puteva za gazdovanje nego i za razvoj lokalnih zajednica, posebno planinskih naselja.	1. Pisani dokazi (plan gradnje puteva, mape) 2. Diskusija sa interesnim grupama 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 4.5 Moraju se primjenjivati odgovarajući mehanizmi u rješavanju žalbi i pravedne nadoknade u slučajevima gubitka ili štete koji se odnose na zakonska ili običajna prava, vlasništvo, resurse ili sredstva za život lokalnog stanovništva. Redovna komunikacija izgraditi će povjerenje kroz transparentnost postupaka i olakšati će razmjenu informacija i mišljenja.			
4.5.1	Da li se primjenjuju odgovarajuće procedure za vođenje evidencije i odgovore na pritužbe i zahtjeve upućene od strane lokalnog stanovništva?	- Procedure - Dokumentacija o primjeni ove procedure u prošlosti - Konsultacija sa zainteresovanim stranama	
4.5.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda U slučaju da aktivnosti gazdovanja utiču na susjedne posjede, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume traži saglasnost vlasnika susjednog posjeda prije nego otpočne sa izvođenjem radova. Učešće vlasnika susjedne parcele mora biti omogućeno i njihove primjedbe uzete u obzir.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (zahtjev za saglasnost, saglasnost, ugovori, pozivi za učešće u procesu planiranja) 3. Diskusija sa interesnim grupama	
4.5.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume u procesu planiranja gazdovanja komunicira sa ovlaštenim predstavnicima lokalnih zajednica kako bi se izbjegli gubici i štete po njihova prava.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (zapisnici sa sastanaka) 3. Diskusija sa lokalnim zajednicama	
4.5.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume priprema dokumentovanu proceduru za van-sudsko rješavanje sporova dostupnu javnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (procedura za rješavanje sporova, podaci o rješanim slučajevima) 3. Diskusija sa lokalnim zajednicama	
4.5.5	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje proceduru pravedne kompenzacije lokalnih zajednica u slučaju nastanka štete koja je prouzrokovana šumarskim aktivnostima. Konsultacije i uzajamni dogovori između pogođenih strana trebaju biti preferirana metoda pri rješavanju eventualnih pritužbi. U slučaju da se dogovor ne može postići, kompenzaciju određuje nadležni sud.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (dogovori, fakture) 3. Diskusija sa lokalnim zajednicama 4. Diskusija sa odgovornim sudskim tijelima	
Princip 5 KORISTI OD ŠUME AKTIVNOSTI GAZDOVANJA MORAJU PODSTICATI EFIKASNO KORIŠTENJE VIŠESTRUKIH PROIZVODA I USLUGA ŠUME KAKO BI SE OSIGURALA EKONOMSKA ODRŽIVOST I ŠIROKI SPEKTAR EKOLOŠKIH I SOCIOLOŠKIH KORISTI.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
Kriterij 5.1 Gazdovanje šumom treba težiti ka ekonomskoj održivosti istovremeno vodeći računa o ekološkim, sociološkim i operativnim troškovima proizvodnje i osiguravajući potrebne investicije za očuvanje ekološke produktivnosti šume.			
5.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izrađuje godišnji plan gazdovanja, uključujući finansijski plan koji osigurava dovoljna sredstva za pokrivanje svih neophodnih troškova.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (godišnji proizvodno-finansijski plan, računovodstveni izvještaji, godišnji izvještaj o poslovanju)	
5.1.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Godišnji finansijski plan uključuje procjenu troškova vezanih sa provođenje svih obavezujućih odredbi koje se odnose na sociološka i ekološka pitanja navedena u Principima 4 i 6.	1. Pisani dokazi (godišnji finansijski plan, alocirana sredstva za prostu i proširenu biološku reprodukciju)	
5.1.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izdvaja sredstva namijenjena za prostu i proširenu biološku reprodukciju šuma u skladu sa zakonskim odredbama.	1. Pisani dokazi (godišnji plan biološke reprodukcije, konačna situacija izvršenja plana biološke reprodukcije, godišnji plan gazdovanja, godišnji finansijski plan, godišnji izvještaj o poslovanju). Sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma koriste se za radove pod kojim se podrazumijeva: izrada šumskogospodarskih osnova, projekata za izvođenje, priprema zemljišta za prirodnu obnovu, pošumljavanje površina nastalih nakon čistih sječa, novonastalih paljevina, odabiranje i doznaka stabala za sječu, njegu i čišćenje šumskih kultura i šuma, zaštitu šuma od uzročnika biljnih bolesti i štetočina, požara i protivpravnog prisvajanja, proizvodnju šumskog sjemena i šumskog sadnog materijala, izgradnju šumskih cesta, unapređenje lovstva, čuvanje šuma i za druge potrebe sa ciljem obezbjeđenja trajnosti gospodarenja šumama. Proširena biološka reprodukcija obuhvata mjere za obezbjeđenje materijalnih i drugih uslova za rekonstrukciju degradiranih i izdanačkih šuma, pošumljavanje goleti i krša kao i za unapređenje općekorisnih funkcija šuma.	
Kriterij 5.2 Gazdovanje šumom i marketinške aktivnosti moraju podsticati optimalno korištenje i lokalnu preradu raznovrsnih proizvoda šume.			
5.2.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume podstiče lokalnu preradu i proizvodnju raznovrsnih šumskih proizvoda u tržišnim uslovima.	1. Pisani dokazi (lista kupaca, ugovori, podaci o prodaji drveta) 2. Diskusija sa lokalnim kupcima i zajednicama	
5.2.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dokumentuje sve potražnje kupaca i uzima ih u obzir u procesu planiranja gazdovanja, poštujući potencijale šumskih resursa.	1. Pisani dokazi (spisak potražnje kupaca, godišnji plan proizvodnje, godišnji plan gazdovanja) 2. Diskusija sa lokalnim kupcima i zajednicama	
5.2.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dokumentuje i procjenjuje ponudu i potražnju proizvoda šumarstva kako bi osigurao njihovu optimalnu upotrebu.	1. Procjena optimalne strukture proizvodnje 2. Pisani dokazi (udio različitih klasa šumskih drvnih sortimenata u proizvodnji, prodaja po klasama) 3. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 4. Konsultacija sa prerađivačima drveta	
Kriterij 5.3 Gazdovanje šumom treba minimizirati otpad povezan sa sječom i izradom na licu mjesta i izbjegavati štetu na drugim šumskim resursima.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
5.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume poduzima aktivnosti, metode i tehnologije iskorištavanja, izrade na licu mjesta i transporta koje minimiziraju gubitke i štete na okolnom drveću, sastojinama i drugim šumskim resursima.	1. Pisani dokazi (popis izvedbenih projekata, godišnji plan gazdovanja, spisak mašina nabavljenih tokom zadnjih 5 godina) 2. Interna uputstva 3. Terenska inspekcija	
5.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izvlači i otprema šumske drvene sortimente u roku koji je propisan zakonskom regulativom.	1. Pisani dokazi (knjige evidencija) 2. Terenska inspekcija	
5.3.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume koristi samo biorazgradljiva goriva i maziva.	1. Pisani dokazi (uputstva za radnike i izvođače radova, atesti) 2. Terenska inspekcija	
5.3.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava poštivanje Pravilnika o šumskom redu	1. Podaci o provedenim mjerama za održavanje šumskog reda 2. Terenska inspekcija Pod šumskim redom smatra se preduzimanje mjera za sprječavanje pojave požara, štetnih insekata i biljnih bolesti, štetnog djelovanja vjetra, snijega i drugih nepogoda, oštećivanje stabala i podmlatka prilikom sječe i izvoza drveta.	
5.3.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Komisija za tehnički prijem radova, imenovana od strane organizacije zadužene za gazdovanje šumom vrši ocjenu i prijem operacija iskorištavanja i prerade na licu mjesta koje su definisane u izvedbenom projektu i obavljene u skladu sa njim.	1. Pisani dokazi (izvedbeni projekat, knjige evidencija, zapisnik komisije za tehnički prijem radova) 2. Terenska inspekcija	
5.3.6.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume prilagođava obavljanje poslova vremenskim i terenskim uslovima na način koji najmanje ugrožava šumske ekosisteme i resurse.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (godišnji planovi, interni dokumenti o definisanju elementarnih nepogoda u šumarstvu) 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 5.4 Gazdovanje šumom treba težiti ka jačanju i diverzifikaciji lokalne ekonomije, izbjegavajući ovisnost o samo jednom proizvodu šume.			
5.4.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume promovira višenamjensko korištenje šume gdje god ne postoji negativan uticaj na stabilnost šumskih ekosistema ili na druge ciljeve gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenska inspekcija	
5.4.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje plan korištenja sekundarnih šumskih proizvoda, težeći ka povećanju broja različitih šumskih proizvoda i usluga.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Plan korištenja sekundarnih šumskih proizvoda 3. Slučajevi implementacije 4. Udio sekundarnih šumskih proizvoda u prihodu	
Kriterij 5.5 Aktivnostima gazdovanja moraju se prepoznati, održati i gdje je moguće poboljšati vrijednosti šumskih usluga i resursa kao npr. slivnih područja i ribolova.			
5.5.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda U saradnji sa relevantnim institucijama (istraživačke i javne institucije) organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume identifikuje sociološke funkcije šume. Rezultati ove procjene se integrišu u šumskoprivrednu osnovu.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Podaci o saradnji sa institucijama 3. Identifikacija socioloških funkcija 4. Šumskoprivredna osnova 5. Konsultacija sa sociološkim interesnim grupama	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
5.5.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje plan vezan za rekreativne, ekoturističke, edukativne i zaštitne funkcije šume, koji promoviraju višestruku upotrebu šumskih resursa, ukoliko takve vrijednosti postoje.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Plan vezan za rekreativne, ekoturističke, edukativne i zaštitne vrijednosti šume 3. Dokazi o implementaciji gore navedenih planova 4. Udio prihoda od rekreativnih, ekoturističkih, edukativnih i zaštitnih vrijednosti šume	
5.5.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume razvija i sprovodi programe obrazovanja javnosti kako bi podigao svijest o višenamjenskim funkcijama šuma.	1. Dokazi o provođenju programa	
5.5.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje podatke o korištenju vode nizvodno od predmetnog područja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa interesnim grupama 3. Podaci o korištenju vode nizvodno od predmetnog područja	
5.5.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava zaštitu vodnih resursa prilikom provođenja aktivnosti gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa interesnim grupama 3. Pisani dokazi (izvedbeni projekti, mape vodozaštitnih zona, katastar voda) 4. Terenska inspekcija	
5.5.6.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume usklađuje aktivnosti gazdovanja šumom sa aktivnostima lovstva, vodoprivrede, ribarstva i prostornog planiranja.	1. Diskusija sa odgovornim organima (ministarstva) 2. Šumskoprivredna osnova, izvedbeni projekti 3. Terenska inspekcija	
5.5.7.	Iz nacrtu nacionalnih standarda U procesu planiranja gazdovanja uspostavljena je komunikacija između organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume, vodoprivrednih preduzeća i lovačkih/ribolovnih udruženja u cilju usklađivanja aktivnosti gazdovanja šumom sa upravljanjem vodnim resursima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (zapisnici sa sastanaka, potpisani dogovori) 3. Razgovori sa vodoprivrednim preduzećima i lovačkim/ribolovnim udruženjima	
Kriterij 5.6 Iskorištavanja šumskih proizvoda ne smije premašiti trajno održiv nivo.			
5.6.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Ukoliko šumskoprivrednom osnovom nije drugačije predviđeno, obim i struktura korištenja ne smije preći nivo koji osigurava dugoročne proizvodne kapacitete šuma. Sva odstupanja moraju biti objašnjena i opravdana.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Podaci inventure šuma 4. Verifikovani stručni nalaz o opravdanosti odstupanja	
Princip 6 UTICAJ NA OKOLIS GAZDOVANJE ŠUMOM MORA OČUVATI BIOLOŠKU RAZNOVRNOST I S NJOM POVEZANE VRIJEDNOSTI, VODNE RESURSE, TLO I JEDINSTVENE I OSJETLJIVE EKOSISTEME I PEJZAŽE, TE TIME ODRŽATI EKOLOŠKE FUNKCIJE I CJELOVITOST ŠUME.			
Kriterij 6.1 Potrebno je napraviti procjenu uticaja na okoliš koja odgovara nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče, te je na adekvatan način uključiti u sisteme gazdovanja. Procjena mora uključivati uticaj na pejzaž kao i uticaj kapaciteta za izradu na licu mjesta. Procjena uticaja na okoliš mora biti završena prije početka aktivnosti koje utiču na određeno mjesto.			
6.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume identifikuje i unosi na karte područja sa visokim biodiverzitetom i vrijednostima povezanim sa njim, vodne resurse, tla i jedinstvene i osjetljive ekosisteme i pejzaže.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (karte, Šumskoprivredna osnova, naučne studije koje se odnose and identifikaciju takvih područja) 3. Terenska inspekcija	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.1.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje procjenu uticaja na okoliš za krčenje šuma i pošumljavanje u skladu sa metodologijom koja je propisana zakonskom regulativom. Procjena uticaja na okoliš je obavezna u slučaju krčenja šuma i pošumljavanja sa stranim vrstama ako se radi o površini većoj od 5 hektara.	1. Procjena uticaja na okoliš 2. Šumskoprivredna osnova	
6.1.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje procjenu uticaja na okoliš za podizanje plantaža četinarara. Procjena uticaja na okoliš je obavezna ako je predmetno područje veće od 5 hektara.	1. Procjena uticaja na okoliš 2. Šumskoprivredna osnova	
6.1.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje provođenje procjene uticaja na okoliš prije početka aktivnosti koje utiču na određeno mjesto. Rezultati procjene uticaja na okoliš, kao i na pejzaž, će biti sastavni dio plana prije početka izvođenja aktivnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Interna uputstva 2. Pisani dokazi (procjena uticaja na okoliš, izvedbeni projekti)	
6.1.5	Da li postoje dokazi o uzimanju u obzir procjene uticaja u procesu planiranja i izvođenja aktivnosti na koje se procjena odnosi?	- Rezultati procjene i mogući načini izvođenja aktivnosti - Dokaz da su rezultati procjene na odgovarajući način uzeti u obzir u šumskoprivrednoj osnovi	
Kriterij 6.2 Moraju postojati mjere zaštite kojima se štite rijetke i ugrožene vrste i njihova staništa (npr. područja hranjenja i gniježđenja). Potrebno je uspostaviti zone za očuvanje i zaštićena područja koja odgovaraju nivou i intenzitetu gazdovanja i jedinstvenosti resursa na koji se utiče. Potrebno je kontrolisati neprikladan lov, ribolov, postavljanje zamki i sakupljanje.			
6.2.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje podatke i mape o postojanju rijetkih vrsta, vrsta kojima prijete opasnost i ugroženih vrsta i njihovih staništa u skladu sa zakonom.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Konsultacija sa ekspertima u oblasti biologije 3. Pisani dokazi (inventura, karte, istraživanja, naučne studije) 4. Terenska inspekcija	
6.2.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava da rijetke vrste, vrste kojima prijete opasnost, ugrožene vrste i njihova staništa nisu ugrožena aktivnostima gazdovanja. Procedure i mjere zaštite tih vrsta i njihovih staništa moraju biti uključene u šumskoprivrednu i lovoprivrednu osnovu.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova, lovno privredna osnova 3. Terenska inspekcija 4. Programi zaštite	
6.2.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ne smije koristiti niti dozvoliti korištenje šume za ispašu i sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda ako postoji rizik od ugrožavanja rijetkih vrsta, vrsta kojima prijete opasnost i ugroženih vrsta flore i faune i njihovih staništa.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenska inspekcija	
6.2.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ne smije sjeći, iskorjenjivati ili na bilo koji način oštećivati primjerke vrsta koje su zaštićene zakonskom regulativom na njihovim prirodnim staništima, osim u slučajevima predviđenim zakonom	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenska inspekcija	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.2.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume predlaže nadležnom ministarstvu da se šume i šumska zemljišta karakteristična po rijetkim vrstama, vrstama kojima prijeti opasnost, ugroženim vrstama i njihovim staništima, proglaše područjima specijalne namjene u skladu sa zakonskom regulativom. Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume gazduje ovim područjima na način da osigura postizanje namjene zbog koje je šuma proglašena.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Plan gazdovanja za područja specijalne namjene 3. Terenska inspekcija 4. Inicijative za proglašenje područja specijalne namjene koji su u toku 	
6.2.6.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume predlaže nadležnom ministarstvu osnivanje područja za zaštitu genetskog fonda, u skladu sa zakonskim propisima.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Plan gazdovanja područjem za zaštitu genetskog fonda 3. Terenska inspekcija 	
6.2.7	Da li je odgovarajući broj stabala identifikiran i zaštićen, sa raspodjelom koja osigurava biodiverzitet? Na primjer: a) Stabla izuzetne visine, starosti ili oblika; b) Stabla sa šupljinama i gnijezdima; c) Stabla od kulturnog značaja; d) Vrste drveća i grmlja sa istaknutim cvatom i/ili vidljivim hromatskim varijacijama; e) Vrste drveća/grmlja koje obezbjeđuju hranu za divlje životinje (plod, sjeme, list,...).	<ul style="list-style-type: none"> - Mape - Terenska posjeta - Konsultacija sa zainteresovanim stranama 	
6.2.8	Da li se primjenjuju odgovarajuće mjere za kontrolu lova, ribolova, postavljanja zamki, sakupljanja biljaka/cvijetova/voća ili za bilo koju drugu aktivnost koja je povezana sa florom i faunom, uključujući i sve moguće mjere za zaštitu ugroženih ili rijetkih životinjskih i biljnih vrsta od lova, postavljanja zamki i sakupljanja?	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentacija, popis - Šumskoprivredna osnova 	
Kriterij 6.3 Ekološke funkcije i vrijednosti moraju ostati netaknute, poboljšane ili ponovo uspostavljene, uključujući: a) Obnovu i sukcesiju šume. b) Genetsku raznovrsnost, raznovrsnost vrsta i ekosistema. c) Prirodne cikluse koji utiču na produktivnost šumskih ekosistema.			
6.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume koristi sistem gazdovanja i uzgoja koji je baziran na principima prirodnog sastava i prirodne obnove. Uslovi za prirodnu obnovu moraju biti obezbijeđeni.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Podaci o pošumljavanju 4. Terenska inspekcija 	
6.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda U slučaju vještačkog pošumljavanja sadnicama, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume može koristiti jedino reproduktivni materijal koji potiče iz određene regije provinijencije i priznatih sjemenskih objekata u skladu sa zakonskim propisima. Uvoz šumskog reproduktivnog materijala moguć je jedino u skladu sa zakonskim propisima.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Certifikati o porijeklu reproduktivnog materijala 3. Podaci o pošumljenim područjima 	
6.3.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Gola sječa šuma je zabranjena. Ona se može koristiti jedino u izuzetnim slučajevima provođenja šumsko-uzgojnih mjera sa ciljem poboljšanja šumskih sastojina i kontrole i prevencije bolesti, u obimu koji je definisan šumskoprivrednom osnovom.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (Šumskoprivredna osnova, opravdanja za primjenu golih sječa) 3. Terenska inspekcija 	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.3.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dužan je obnoviti područja na kojima je izvršena gola sječa ili koja su zahvaćena požarom. Obnova mora biti obavljena u roku od dvije godine nakon sječe ili šumskog požara.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (mape i planovi za pošumljavanje, podaci o obavljenim aktivnostima) 3. Terenska inspekcija	
6.3.5	Iz nacrtu nacionalnih standarda Prilikom primjene preborne sječe u visokim šumama, maksimalna dozvoljena veličina zahvata je u skladu sa zakonskim propisima. Maksimalana veličina zahvata ne smije biti veća od 0,5 hektara.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenska inspekcija Maksimalana veličina zahvata ne smije biti veća od 0,5 hektara.	
6.3.6	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume daje prednost mješovitim sastojinama sa odgovarajućom strukturom vrsta i dobnom strukturom u cilju održavanja biološke raznolikosti i poboljšanja zaštitnih funkcija šuma.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Podaci o strukturi vrsta 4. Terenska inspekcija	
6.3.7	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume može koristiti mehaničku pripremu tla samo u slučajevima kada se podstiče prirodna obnova.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (mape i planovi za obnovu, upotreba metoda pripreme tla) 3. Terenska inspekcija	
6.3.8	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume dužan je ostavljati mrtva i pala stabla da se razgrade prirodnim putem kako bi se poboljšao kvalitet tla i obezbijedilo stanište rijetkih i ugroženih vrsta	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisane instrukcije 3. Terenska inspekcija	
6.3.9.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ne smije iskorištavati sve dijelove stabla. Izuzetak se jedino odnosi na sanitarne sječe kada je uklanjanje cijelih stabla opravdano iz zdravstvenih razloga	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova, izvedbeni projekti 3. Terenska inspekcija	
6.3.10	Iz nacrtu nacionalnih standarda Ostaci biomase (ovršci, grane) se tretiraju u skladu sa Pravilnikom o šumskom redu.	1. Terenska inspekcija Ovršci i grane sa promjerom manjim od 7 cm se ostavljaju u šumi.	
6.3.11	Da li se biodiverzitet štiti očuvanjem graničnih staništa, kao što je vegetacija pokraj vodotoka, močvare, prirodni pašnjaci, planinska vegetacija?	- Terenska posjeta - Mape	
6.3.11	Da li se u novo uspostavljenim plantažama koriste odgovarajući i prethodno testirani klonovi/vrste kako bi se zaštitio biodiverzitet?	- Terenska posjeta - Popisi	
Kriterij 6.4 Reprezentativni uzorci postojećih ekosistema unutar pejzaža se moraju zaštititi i obilježiti na kartama u svom prirodnom stanju, u skladu sa nivoom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja i jedinstvenošću resursa na koji se utiče.			
6.4.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izdvaja/gazduje reprezentativne uzorke šume kao referentna staništa, označava njihove granice na terenu i unosi ih na kartu. U reprezentativna područja mogu se uključiti i zaštićena područja. Najmanje 5% šumskog područja se izdvaja u roku od 3 godine nakon izdavanja certifikata u slučaju kad je šumskoprivredno područje veće od 300 hektara (6.4.1. se ne primjenjuje za manja područja).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Kriteriji za odabir izdvojenih šuma, mape 3. Terenska inspekcija	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.4.2.	Iz nacрта nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uključuje staništa sa jedinstvenom strukturom vrsta i dobnom strukturom ili koja oslikavaju prirodne stanišne uslove u referentna staništa. One se izdvajaju kao cjeline, nepodjeljene u manja područja.	1. Pisani dokazi (podaci inventure šuma, Šumskoprivredna osnova, karte) 2. Diskusija sa ekspertima 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 6.5 Moraju se pripremiti i primjenjivati pisane upute za kontrolu erozije, minimiziranje šteta tokom iskorištavanja, izgradnje puteva i svih drugih mehaničkih aktivnosti i zaštitu vodnih resursa.			
6.5.1	Da li postoje mape na kojim su ucrtani postojeći i planirani putevi i vlake?	- Mape - Terenska posjeta	
6.5.2	Da li se prilikom izgradnje i planiranja puteva poštuju i uzimaju u obzir šumski resursi, osjetljiva područja, vodotoci i erozija tla? Da li su sljedeći preduslovi uzeti u obzir: a) Planira se i gradi minimalan broj puteva; b) Putevi su u skladu sa topografijom terena i imaju minimalan uticaj na okoliš i vizuelni ugođaj; c) Privremeni putevi se grade na način da, nakon sto su poslužili svrsi, priroda ih može apsorbirati; d) Ako je moguće, putevi ne mogu prolaziti kroz zaštićena područja; e) Erozija tla i rizici od degradacije moraju se minimizirati tako što se izbjegava izgradnja na strmim terenima, osjetljivim tlima i obezbjeđuje se sistem drenaže; f) Putevi se moraju graditi daleko od rijeka, vodotoka i uskih dolina; g) Obezbjeđuje se sezonsko/redovno održavanje puteva. Iz nacрта nacionalnih standarda h) Ukrštanja šumskih puteva sa vodotocima se planiraju, minimiziraju, postavljaju upravno u odnosu na vodotoke i unose na mape izvedbenog projekta. i) Šumske mašine smiju prelaziti vodotoke samo na označenim mjestima. j) U slučaju njihovog degradiranja, slivna područja i izvorišta vode moraju biti vraćena u početno stanje k) Isušivanje močvara i močvarnog zemljišta nije dozvoljeno. l) Treset koji potiče iz šumskih močvarnih staništa se ne smije koristiti. m) U cilju preduzimanja pravovremenih mjera gazdovanja obavlja se neprekidno praćenje svih promjena vodnog režima (npr. uloga stabala koja se nalaze u zoni korita vodotoka u regulisanju vodnog režima, eroziji tla i zaštiti od poplava u blizini vodotoka). n) U zaštitnim zonama oko izvora, jezera i drugih trajnih vodnih resursa dozvoljena je samo sanitarna sječa. Ove zone su identifikovane i određene na kartama u skladu sa zakonskim propisima.	- Mape - Terenska posjeta	
6.5.3	Da li su procedure i politike vezane za projektovanje i izgradnju novih puteva prethodno saopštene izvođačima radova? Da li te procedure uključuju i instrukcije za način odlaganja otpada koji nastaje izgradnjom, te da se iskopano zemljište ne smije odlagati u vodotoke?	- Ugovori sa izvođačima radova - Terenska posjeta - Diskusija sa radnicima	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.5.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje pisana uputstva za kontrolu erozije, minimiziranje šteta u šumi tokom iskorištavanja, sječe, izgradnje puteva i svih drugih mehaničkih aktivnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisana uputstva	
6.5.5	Da li postoje pisane procedure o minimiziranju šteta u šumi tokom operacija iskorištavanja, kao što su: a) Mašine za iskorištavanje (npr. traktori) trebaju minimalno ulaziti u šumu i prelaziti vodotoke samo na mjestima gdje je prisutan prelaz; b) Otpad nastao prilikom iskorištavanja ne smije se odlagati u vodotoke već se ostavlja na lokacijama iskorištavanja kako bi se omogućilo obnavljanje hranjivih sastojaka; c) Iskorištavanje se ne bi trebalo izvoditi na lokacijama podložnim eroziji tla, gdje šuma (stabla i korijen) ima važnu ulogu u stabilizaciji nagiba i obala vodotoka; d) Prilikom iskorištavanja trebaju se minimizirati štete na ostalim dubećim stablima i podmlatku.	- Procedure - Posjeta lokacijama gdje se vrši iskorištavanje	
6.5.6	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume koristi mašine, tehnologiju i operacije koje imaju minimalan negativan uticaj na tlo, vodu i dubeća stabla. Animalno izvlačenje je poželjno gdje god je moguće.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (izvedbeni projekti, pozivi za izvršenje usluga) 3. Terenska inspekcija	
6.5.7	Da li je osoblje odgovorno za operacije iskorištavanja adekvatno obučeno o gore pomenutim procedurama i sigurnosnim uslovima za sebe i ostale uposlenike (također i za izvođače radova) i da li im je obezbjeđena odgovarajuća oprema?	- Razgovor sa osobljem - Podaci o obukama	
6.5.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume gradi, održava i koristi šumsku transportnu infrastrukturu tako da ne smije: 1. Ugrožavati izvorišta vode 2. Uzrokovati erozione procese i pojavu bujica 3. Narušavati ravnotežu nestabilnog tla i povećavati rizik od nastajanja klizišta 4. Uticati na ekološki osjetljiva područja koja su bitna za raznovrsnost flore i faune 5. Uticati na prirodno ili kulturno naslijeđe 6. Ugrožavati druge funkcije ili višenamjensko korištenje šume	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (Šumskoprivredna osnova, pisana uputstva, planovi izgradnje puteva, karte) 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 6.6 Sistemi gazdovanja moraju promovisati razvoj i primjenu ekološki prihvatljivih, nehemijskih metoda za borbu protiv štetočina i težiti ka izbjegavanju korištenja hemijskih pesticida. Zabranjuje se korištenje Tipova 1A i 1B prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i hloriganih ugljikovodoničnih pesticida, postojanih i otrovnih pesticida, kao i onih čiji derivati ostaju biološki aktivni i mogu se akumulirati u prehrambenom lancu poslije njihovog predviđenog korištenja, kao i svih pesticida koji su zabranjeni međunarodnim sporazumima. Ukoliko se hemijska sredstva koriste, potrebno je osigurati odgovarajuću opremu i obuku kako bi rizik po zdravlje i okoliš bio minimalan.			
6.6.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ima razvijen sistem monitoringa u cilju praćenja širenja štetočina, bolesti i korova.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (sistem nadzora sa pisanim procedurama, baze podataka) 3. Diskusija sa uposlenicima	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.6.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume se bori protiv štetočina, bolesti i korova prvenstveno koristeći šumsko-uzgojne, mehaničke i druge nehemijske metode. Hemijska sredstva se koriste samo u slučaju kada ne postoje alternativne metode ili kada je niska efikasnost nehemijskih metoda.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Uputstva za kontrolu štetočina, bolesti i korova 3. Pisani dokazi (izvještaji o prisustvu štetočina i bolesti, podaci o sanitarnoj doznaci stabala, provedena sanitarna sječa) 4. Terenska inspekcija	
6.6.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume prije upotrebe pesticida i herbicida, uposlenicima obezbjeđuje adekvatnu opremu i obuku kako bi se uklonila opasnost po njihovo zdravlje i okolinu. Poduzete aktivnosti moraju biti dokumentovane od strane organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume.	1. Pisani dokazi (certifikati o opremi, program obuke, podaci o poduzetim aktivnostima) 2. Diskusija sa uposlenicima	
6.6.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje aktuelnu dokumentaciju o upotrebi pesticida i herbicida u šumi koja sadržava sljedeće: obrazloženje za upotrebu pesticida, naziv proizvoda, rok trajanja, korištena količina, opis tretiranog područja (lokacija, veličina), metoda i izvođač, datum početka i završetka aplikacije.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (godišnji plan zaštite šuma, podaci o korištenim pesticidima i metodama aplikacije, karte)	
6.6.5	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava transport, skladištenje i upotrebu pesticida i herbicida u skladu sa zakonskim odredbama.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (godišnji plan zaštite šuma, podaci o transportu i skladištenju pesticida, pisana procedura) 3. Terenska inspekcija	
6.6.6	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume unaprijed obavještava uzgajivače životinja, pčelare i ostale potencijalno pogođene strane u okolini o upotrebi pesticida i herbicida.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisana procedura (obavještenja, informacije date medijima) 3. Diskusija sa interesnim grupama i lokanim stanovništvom.	
6.6.7	Da li se hemijska sredstva koriste tokom nepogodnih vremenskih uslova (npr. tokom kišne sezone, kada je prisutan smrznuti sniježni pokrivač, tokom suša)?	- Popis	
6.6.8	Da li je osoblje odgovorno za aplikaciju takvih proizvoda adekvatno obučeno i da li im je obezbijeđena odgovarajuća zaštitna oprema?	- Razgovor sa osobljem - Dokumenti koji pokazuju da je osoblje kvalificirano	
Kriterij 6.7 Hemijska sredstva, kontejneri, tečni i čvrsti neorganski otpad, uključujući gorivo i ulje, uklanjaju se na ekološki prihvatljiv način, na za to odgovarajućim lokacijama izvan šume.			
6.7.1	Da li se maziva mijenjaju na unaprijed određenim mjestima (po mogućnosti izvan šume) i ne ispuštaju se u okolinu? Da li se prevozna vozila redovno servisiraju?	- Inspekcija određenih mjesta i sredstava - Planiranje i popis izvršenih servisa	
6.7.2	Da li su uočene lokacije i sredstva za prikladno skupljanje i odlaganje otpada?	- Inspekcija područja i metode sakupljanja i odlaganja otpada - Ne postoje dokazi o neovlaštenom odlaganju otpada	
6.7.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume osigurava da neorganski otpad, kontejneri, smeće, hemikalije i druge supstance-zagađivači nisu odložene u šumi i na šumskom zemljištu.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisane instrukcije 3. Terenska inspekcija	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.7.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uklanja neorganski otpad, kontejnere, smeće, hemikalije i druge supstance-zagađivače iz šume i sa šumskog zemljiša u skladu sa zakonskim odredbama	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (podaci o uklanjanjima) 3. Terenska inspekcija ¹⁷	
Kriterij 6.8 Potrebno je dokumentovati, minimizirati, nadzirati i strogo kontrolisati korištenje bioloških mjera borbe u skladu sa državnim zakonima i međunarodno prihvatljivim naučnim protokolima. Zabranjuje se korištenje genetski modificovanih organizama.			
6.8.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izbjegava primjenu bioloških mjera borbe. Dugoročne preventivne aktivnosti protiv šumskih bolesti se zasnivaju na gazdovanju šumama usklađenom sa prirodnim procesima, te na održavanju i odgovarajućem povećanju biodiverziteta u šumi.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisane procedure i instrukcije 3. Terenska inspekcija	
6.8.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume koristi biološke mjere borbe samo u slučaju kada njihova primjena podrazumjeva upotrebu organizama koji prirodno nastanjuju šumske ekosisteme u BiH i u skladu sa zakonskim propisima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Podaci o porijeklu i karakteristikama korištenih bioloških mjera borbe 3. Terenska inspekcija	
6.8.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ne smije koristiti genetski modificirane organizme.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisane procedure i instrukcije	
6.8.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Ukoliko se koriste biološke mjere borbe, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje pisane procedure u svrhu kontrole i monitoringa, koje su usklađene sa državnim zakonima i međunarodno prihvaćenim naučnim protokolima o njihovom korištenju.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisane procedure i dokumentacija	
Kriterij 6.9 Pažljivo se kontroliše i aktivno nadzire korištenje stranih vrsta kako bi se izbjegao neželjeni uticaj na okolinu.			
6.9.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume izbjegava unošenje stranih vrsta (biljaka i životinja) u šumske ekosisteme.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Podaci o korištenom sjemenskom materijalu i sadnicama 3. Terenska inspekcija	
6.9.2.	From draft national standard Prije unošenja stranih vrsta, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje provođenje procjene uticaja na okoliš kako bi se osiguralo da introdukovana vrsta neće postati invazivna u šumama na području BiH.	- Procjena uticaja na okoliš - Procedure za procjenu uticaja na okoliš	
6.9.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume pažljivo kontroliše i nadzire introdukovane strane vrste kako bi se izbjegao neželjeni uticaj na okoliš. Ako dođe do neželjenog uticaja, strane unesene vrste se uklanjaju.	1. Pisane instrukcije i procedure 2. Podaci o rezultatima monitoringa i obavljenim aktivnostima uklanjanja 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 6.10 Neće se vršiti konverzija šuma u plantaže ili nešumsko zemljište, osim u slučajevima kada konverzija: a) obuhvata vrlo ograničeni dio šumskoprivredne jedinice; b) ne vrši se u područjima šuma visoke zaštitne vrijednosti; c) daje jasne, pouzdane, dodatne, zagarantovane i dugoročne koristi očuvanja unutar šumskoprivredne jedinice.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
6.10.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume može vršiti konverzije šume u nešumsko zemljište samo u slučaju ako za to postoji javni interes	1. Službena odluka o javnom interesu	
6.10.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume može vršiti konverziju prirodnih šuma u plantaže samo u slučaju kada ona zahvata jako mali dio šumskoprivredne jedinice i obezbjeđuje dugoročne zaštitne koristi (npr. obnova degradiranih šumskih staništa).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (Šumskoprivredna osnova, planovi za konverziju, karte) 3. Terenska inspekcija	
6.10.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ne smije vršiti konverziju šuma visoke zaštitne vrijednosti u plantaže ili nešumsko zemljište.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Terenska inspekcija	
6.10.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Ukoliko organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume vrši konverziju prirodnih šuma u plantaže, treba koristiti samo odgovarajuće (uglavnom autohtone) vrste drveća u cilju podizanja mješovitih sastojina.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (Šumskoprivredna osnova, projektna dokumentacija za konverziju, karte) 3. Terenska inspekcija	
Princip 7 ŠUMSKOPRIVREDNA OSNOVA (PLAN GAZDOVANJA) ŠUMSKOPRIVREDNA OSNOVA PRILAGOĐENA NIVOU I INTENZITETU AKTIVNOSTI, MORA BITI NAPISANA, IMPLEMETIRANA I AŽURIRANA. DUGOROČNI CILJEVI GAZDOVANJA I SREDSTVA ZA NJIHOVO POSTIZANJE MORAJU BITI JASNO NAZNAČENI.			
Kriterij 7.1 Šumskoprivrednom osnovom i pratećim dokumentima se moraju definisati:			
a) Ciljevi gazdovanja.			
b) Opis šumskih resursa kojima se gazduje, ekološka ograničenja, stanje korištenja i vlasništva, sociološko-ekonomski uslovi i opis susjednog područja.			
c) Opis šumsko-uzgojnih i/ili drugih sistema gazdovanja koji se baziraju na ekologiji dotične šume i informacije prikupljene inventurama.			
d) Principi za određivanje godišnjeg obima sječe i odabir vrsta.			
e) Odredbe za nadzor prirasta i dinamike šuma.			
f) Mjere zaštite okoline bazirane na procjenama uticaja na okoliš.			
g) Planovi za identifikaciju i zaštitu rijetkih vrsta, vrsta kojima prijeti opasnost i ugroženih vrsta.			
h) Karte koje opisuju šumske resurse uključujući zaštićena područja, planirane aktivnosti gazdovanja i strukturu vlasništva.			
i) Opis i opravdanost primjene određenih tehnika iskorištavanja i opreme.			
7.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje validnu šumskoprivrednu osnovu za svako šumskoprivredno područje šumskoprivredna područja predstavljaju u stanišnom, biološkom, geografskom, prometnom, ekološkom i ekonomskom pogledu jednu zaokruženu cjelinu u okviru koje se obezbjeđuje trajnost gospodarenja šumama i šumskim zemljištima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Odluka nadležnog organa o formiranju šumskoprivrednog područja 3. Mapa i opis granica šumskoprivrednog područja 4. Šumskoprivredna osnova	
7.1.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredna osnova definiše sve osnovne principe i parametre budućeg gazdovanja šumama i šumskim zemljištem kroz ciljeve gazdovanja (tehnički cilj gazdovanja). Tehnički ciljevi gazdovanja se prave za svaki tip šume (gazdinsku klasu) u skladu sa opštim ciljevima gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenska inspekcija	
7.1.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda U svrhu planiranja gazdovanja šume su klasifikovane na osnovu ekološko-vegetacijskih i proizvodnih karakteristika.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenske inspekcije	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
7.1.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredna osnova uključuje: 1. Opis prirodnih uslova i stanja šume i šumskog zemljišta, uključujući metode korištene u inventuri šuma 2. Strukturu korištenja i vlasništva 3. Analizu dosadašnjeg gazdovanja 4. Planove gazdovanja u narednom periodu 5. Mjere za održavanje i poboljšanje biodiverziteta i ostalih ekoloških i socioloških funkcija šume 6. Ekonomsku analizu gazdovanja i investiranja u narednom planskom periodu	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenske inspekcije	
7.1.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredna osnova sadrži mjere zaštite rijetkih i ugroženih vrsta i njihovih staništa, mjere zaštite od požara, kao i rezultate procjene uticaja aktivnosti gazdovanja na okoliš i procjenu sociološkog uticaja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenske inspekcije	
7.1.6.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredna osnova sadrži karte koje opisuju šumske resurse, uključujući zaštićena područja, tipove vegetacije, gazdinske klase i strukturu vlasništva.	1. Šumskoprivredna osnova 2. Karte 3. Terenske inspekcije	
7.1.7.	From draft national standard Šumskoprivredna osnova sadrži uporedbu prijašnjih i trenutnih uslova u šumi, detaljnu analizu i procjenu dosadašnjeg gazdovanja šumom u odnosu na planirane aktivnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Terenske inspekcije	
7.1.8.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredne osnove, prostorni planovi, vodoprivredne osnove, lovno privredne i ribarske osnove, planovi zaštite kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa kao i program upravljanja mineralnim sirovinama moraju biti međusobno usklađeni.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusija sa nadležnim organima	
7.1.9.	Da li se procedure za monitoring prirodne obnove šuma dokumentuju i primjenjuju?	- Procedure	
7.1.8.	Da li postoje tematske mape (mape sa šumskim područjima) na kojima su jasno naznačena osnovna šumska područja (npr. zaštitna, produktivna, rekreaciona šumska područja, područja od istorijskog, sociološkog, kulturnog, pejzažnog značaja,...)? Da li postoje jasne i dostupne mape sa naznačenim kratkoročnim i srednjoročnim aktivnostima gazdovanja i infrastrukturnim aktivnostima?	- Mape	
Kriterij 7.2 Šumskoprivredna osnova se periodično revidira kako bi se u nju uključili rezultati nadzora i nova naučna i tehnička saznanja, te kako bi se uskladila sa promjenjivim ekološkim, sociološkim i ekonomskim prilikama.			
7.2.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Šumskoprivredna osnova se revidira periodično, najmanje svakih deset godina, uključujući i podatke o monitoringu ili eksternih istraživanja. U slučaju bitnih promjena ekoloških, socioloških i ekonomskih prilika u periodu važenja osnove, ona će biti ažurirana u skladu sa zakonskim odredbama.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
7.2.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda ve naučne i tehnološke informacije se uključuju u šumskoprivredne osnove u procesu njihovog periodičnog revidiranja	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Stare i nove šumskoprivredne osnove	
Kriterij 7.3 Potrebno je obezbijediti adekvatnu obuku i nadzor šumskih radnika u cilju pravilnog provođenja šumskoprivredne osnove.			
7.3.1	Da li postoji detaljan opis radnih mjesta u kojem su uloge i odgovornosti šumarskih radnika jasno definisane?	- Opis radnih mjesta, uloge i odgovornosti, dokumentacija - Konsultacija sa radnicima	
7.3.2	Da li su radnici i izvođači radova upoznati sa sadržajem šumskoprivredne osnove koji se odnosi na njihov posao?	- Podaci o obukama i/ili procedure za određivanje kompetentnosti - Diskusija sa uposlenicima i šumarskim preduzećima	
7.3.3	Da li su šumski radnici adekvatno obučeni u skladu sa njihovim ulogama i/ili odgovornostima?	- Procedure za obuku - Programi obuke i podaci o obukama - Razgovor sa uposlenicima	
7.3.4	Da li organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje izvođačima radova detaljne smjernice vezane za okoliš u kojem rade i o preventivnim i vandrednim mjerama koje se trebaju provoditi u skladu sa njihovim aktivnostima?	- Dokumentacija (informacije o mašinama, zakonske odredbe, itd.), diskusija sa rokovodiocima i šumarskim preduzećima, posjeta šumskim stovarištima. - Sigurnosni plan - Monitoring i ocjena procedura za sigurnost na radu	
7.3.5	Da li postoji sistem monitoringa, koji se provodi od strane organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume, o poštivanju svih procedura, sigurnosnih mjera i odredbi šumskoprivredne osnove od strane šumarskih radnika i šumarskih preduzeća?	- Procedure za kontrolu/monitoring - Podaci o intervencijama u slučaju nepoštivanja procedura - Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume	
7.3.6	Da li organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume provodi sistem monitoringa nad svim izvođačima radova/preduzećima koje provode aktivnosti u ime šumarskih preduzeća?	- Procedure za kontrolu/monitoring - Podaci o kontroli/monitoringu	
Kriterij 7.4 Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak osnovnih elemenata šumskoprivredne osnove, uključujući i one navedene u Kriteriju 7.1.			
7.4.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje šumom obezbjeđuje sažetak šumskoprivredne osnove koji je po zahtjevu dostupan široj javnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Sažetak šumskoprivredne osnove 3. Dostupnost sažetku šumskoprivredne osnove (npr. web stranica)	
Princip 8 NADZOR I PROCJENA POTREBNO JE VRŠITI NADZOR KOJI ODGOVARA NIVOU I INTENZITETU GAZDOVANJA RADI PROCJENE STANJA ŠUME, PRINOSA ŠUMSKIH PROIZVODA, NADZORNOG LANCA, AKTIVNOSTI GAZDOVANJA I NJIHOVOG SOCIOLOŠKOG I EKOLOŠKOG UTICAJA.			
Kriterij 8.1 Učestalost i intenzitet nadzora treba biti određen nivoom i intenzitetom aktivnosti gazdovanja, kao i relativnom kompleksnošću i osjetljivošću okoline na koju se utiče. Procedure nadzora trebaju biti dosljedne i moraju se ponavljati tokom vremena kako bi se rezultati mogli uporediti i procijeniti promjene.			
8.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume ima razvijen sistem monitoringa koji se provodi jednom godišnje. Intenzitet monitoringa se određuje od slučaja do slučaja. Sadržaj monitoringa je opisan u Kriteriju 8.2.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisana procedura i dokumentacija	
8.1.2	Da li su učestalost i objekat nad kojim se vrši monitoring određeni i opravdani na osnovu obima i intenziteta aktivnosti gazdovanja, kao i kompleksnosti i osjetljivosti okoliša?	- Procedure za monitoring - Rezultati monitoringa	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
8.1.3	Da li su procedure za monitoring konzistentne i mogu se koristiti tokom vremena kako bi omogućile poređenje rezultata i procjene promjena koje se dešavaju?	- Procedure za monitoring - Rezultati monitoringa	
Kriterij 8.2 Gazdovanje šumom treba uključivati istraživanje i sakupljanje podataka potrebnih za nadzor, i to minimalno slijedećih indikatora: a) Prinosi svih šumskih proizvoda koji se iskorištavaju. b) Veličine prirasta, obnove i stanja šume. c) Sastav i uočene promjene flore i faune. d) Ekološki i sociološki uticaji iskorištavanja i drugih aktivnosti. e) Troškovi, produktivnost i efikasnost gazdovanja.			
8.2.1.	Da li se vrši monitoring uticaja šumarskih aktivnosti na brojnost i karakteristike životinjskih i biljnih vrsta (odnosi se na brojnost, distribuciju, ponašanje, stopu mortaliteta,...)?	- Procedure i podaci o monitoringu Konzistentnost pri izboru parametara za monitoring, obim i intenzitet intervencija gazdovanja i karakteristike flore i faune nad kojima se vrši monitoring (rijetkost, ugroženost, indikativne vrste, itd.). (pogledati 8.1.2)	
8.2.2.	Da li se vrši monitoring uticaja šumarskih operacija na kulturno-rekreacijske funkcije šuma, ukoliko one postoje?	- Procedure za monitoring, prikupljeni podaci	
8.2.3.	Da li se prikupljeni podaci analiziraju i ocjenjuju od strane organizacije i koriste prilikom planiranja aktivnosti gazdovanja?	- Izvještaj o prihodima i budžet (pogledati 5.1) - Moguća upotreba indeksa gazdovanja	
8.2.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume sakuplja sljedeće podatke: 1. Količinu i dinamiku proizvodnje po vrstama i strukturi svih proizvoda šumarstva, 2. Obim i vrstu šumsko-uzgojnih mjera, mjera obnove i zaštite, kao i uticaj iskorištavanja šuma na okoliš, 3 Stanje u šumi (npr. prisustvo štetočina i bolesti, osobine šume, širenje stranih vrsta, erozija i zbijenost tla, stabinost padina/nagiba, učestalost i ozbiljnost požara, indikatori biodiverziteta, ostale karakteristike koje se odnose na dendrometriju i uzgoj...) 4. Ukupnu ekonomsko-finansijsku procjenu gazdovanja (troškovi, investicije, prihodi, produktivnost i efikasnost gazdovanja).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Godišnji plan poslovanja 4. Godišnji izvještaj o poslovanju 5. Naučno-istraživački projekti	
8.2.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume prati i sakuplja podatke o stvarnom stanju ugroženih, rijetkih i osjetljivih vrsta, staništa, vodnih i zemljišnih resursa, kao i uticaj gazdovanja na promjene flore i faune.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Prikupljeni podaci i statistike 3. Terenska inspekcija 4. Naučno-istraživački projekti	
8.2.6.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume prati i sakuplja podatke vezane za sociološki uticaj gazdovanja (npr. kvalitet vode, prisustvo divljih životinja, novi putevi,...). Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume redovno održava sastanke sa predstavnicima lokalnih zajednica, institucijama i interesnim grupama kako bi razgovarali o sociološkom i ekološkom uticaju gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Prikupljeni podaci i statistike 3. Zapisnici sa sastanaka 4. Diskusije sa radnicima i drugim interesnim grupama	
8.2.7.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume podržava istraživačke projekte koji imaju za cilj proučavanje sociološkog i ekološkog uticaja gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Naučno-istraživački projekti	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
Kriterij 8.3 Organizacija zadužena za gazdovanje šumom obezbjeđuje potrebnu dokumentaciju kako bi nadzornim organima i tijelima za certificiranje omogućili utvrđivanje porijekla svakog šumskog proizvoda u procesu koji se naziva "nadzorni lanac".			
8.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje i provodi procedure za utvrđivanje porijekla šumskih proizvoda. Dokumentacija je dostupna tijelu za certificiranje.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (procedure i dokumentacija, podaci o označavanju, obrojčavanju, premjeravanju stabala/trupaca i otpremni iskazi)	
8.3.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Sve dok su certificirani proizvodi u vlasništvu organizacije zadužene za gazdovanje/vlasnika šume, oni moraju biti jasno identifikovani i uskladišteni odvojeno od proizvoda koji nisu certificirani.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Terenska inspekcija	
8.3.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume obezbjeđuje sljedeće podatke o o proizvodima porijeklom iz certificiranih šuma: 1. Porijeklo i vlasništvo nad proizvodom 2. Datum prodaje 3. Mjesto utovara i istovara 4. Datum i način transporta 5. Vrstu i količinu proizvoda 6. Tačku u kojoj kupac preuzima odgovornost za nadzorni lanac 7. Registracijsku šifru certifikata (nakon izdavanja certifikata).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Podaci o označavanju, obrojčavanju, premjeravanju stabala/trupaca i otpremni iskazi, fakture) 3. Terenska inspekcija	
8.3.4	Da li postoje podaci o prodaji certificiranih proizvoda, uključujući najmanje gore pomenute podatke (8.3.2.)?	- Popisi	
Kriterij 8.4 Rezultati nadzora se moraju uključiti u izvršenje i reviziju šumskoprivredne osnove.			
8.4.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uzima u obzir rezultate monitoringa pri izvođenju šumarskih aktivnosti i reviziji šumskoprivredne osnove	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Šumskoprivredna osnova 3. Izvedbeni projekti	
Kriterij 8.5 Poštujući povjerljivost informacija, organizacija zadužena za gazdovanje šumom daje na uvid javnosti sažetak rezultata indikatora nadzora, uključujući one navedene u Kriteriju 8.2.			
8.5.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje šumom obezbjeđuje sažetak rezultata nadzora, koji je po zahtjevu dostupan široj javnosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Sažetak rezultata nadzora	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
Princip 9 ODRŽAVANJE ŠUMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI AKTIVNOSTI GAZDOVANJA U ŠUMAMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI MORAJU ODRŽAVATI ILI POBOLJŠAVATI KARAKTERISTIKE KOJE IH DEFINIŠU. ODLUKE U VEZI SA ŠUMAMA VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI MORAJU SE UVIJEK RAZMATRATI SA DOZOM OPREZA. Šume visoke zaštitne vrijednosti su one koje posjeduju jednu ili više sljedećih karakteristika: a) Šumska područja koja posjeduju globalno, regionalno ili nacionalno bitne biodiverzitetne vrijednosti (npr. endemske, ugrožene vrste, refugijumi) i/ili velika šumska područja ili šumskoprivredno područje unutar ovog područja koja sadržavaju vitalne populacije većine ili svih vrsta koje se prirodno javljaju u prirodnom rasporedu; b) Šumska područja koja sadržavaju rijetke i ugrožene ekosisteme i one kojima prijete opasnost; c) Šumska područja koja pružaju osnovne koristi u kritičnim okolnostima (npr. vodozaštitne zone, zaštita od erozije); d) Šumska područja koja udovoljavaju osnovnim potrebama lokalnih zajednica (npr. opstanak, zdravlje) i/ili su bitna za tradicionalni i kulturni identitet lokalnih zajednica (područja od kulturnog, ekološkog, ekonomskog ili religijskog značaja identificirana u saradnji sa tim lokalnim zajednicama).			
Kriterij 9.1 Potrebno je napraviti procjenu kojom se utvrđuje postojanje atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti u zavisnosti od nivoa i intenziteta aktivnosti gazdovanja.			
9.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume identificira i unosi na mape sastojine sa atributima karakterističnim za šume visoke zaštitne vrijednosti (HCVF).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (karte, podaci vezani za identifikaciju) 3. Konsultacija sa interesnim grupama 4. Terenska inspekcija	
9.1.2.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume podržava osnivanje trajnih eksperimentalnih ploha u svrhu istraživanja i praćenja bilo kakvih promjena atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (eksperimentalni podaci, saradnja sa naučno-istraživačkim institucijama) 3. Naučno-istraživački projekti koji su u toku 4. Terenska inspekcija	
9.1.3	Da li su osobine koje se odnose na definiciju „visokih zaštitnih vrijednosti“ u šumskim područjima pravilno identificirane?	- Rezultati procjene - Terenska posjeta	
Kriterij 9.2 Savjetodavni dio procesa certificiranja stavlja naglasak na utvrđene attribute karakteristične za šume visoke zaštitne vrijednosti i opcije za njihovo održavanje.			
9.2.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume se konsultuje sa interesnim grupama o odgovarajućem gazdovanju u šumama visoke zaštitne vrijednosti. Primjedbe prikupljene u procesu konsultacija se dokumentuju.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Diskusije sa interesnim grupama 3. Pisani dokazi	
Kriterij 9.3 Šumskoprivredna osnova treba uključivati i provoditi posebne mjere kojima se osigurava održavanje i/ili poboljšavanje atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti rukovodeći se uvijek principom opreza. Te mjere se navode i u sažetku šumskoprivredne osnove koji se daje na uvid javnosti.			
9.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume razvija odgovarajuće mjere gazdovanja za šume visoke zaštitne vrijednosti koje poštuju princip predostrožnosti i osiguravaju održavanje i/ili povećavanje za njih karakterističnih atributa. Ove mjere su dio šumskoprivredne osnove.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Pisani dokazi (mjere gazdovanja u šumama visoke zaštitne vrijednosti) 3. Šumskoprivredna osnova 4. Terenska inspekcija	
9.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume uključuje mjere gazdovanja u šumama visoke zaštitne vrijednosti u sažetak šumskoprivredne osnove koja je dostupna javnosti.	1. Sažetak šumskoprivredne osnove	

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
Kriterij 9.4 Potrebno je vršiti godišnji nadzor kako bi se procijenila efektivnost mjera korištenih radi očuvanja i poboljšanja atributa karakterističnih za šume visoke zaštitne vrijednosti..			
9.4.1.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik šume posjeduje i provodi godišnji plan nadzora uključujući i procjenu efektivnosti mjera gazdovanja u šumama visoke zaštitne vrijednosti i procjenu specifičnih elemenata koje doprinose „visokim zaštitnim vrijednostima“.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume 2. Plan nadzora i procjena efektivnosti mjera gazdovanja u šumama visoke zaštitne vrijednosti 3. Terenska inspekcija	
Principle 10 PLANTAŽE PLANTAŽE TREBA PLANIRATI I NJIMA UPRAVLJATI U SKLADU SA PRINCIPIMA I KRITERIJIMA 1 - 9 I PRINCIPOM 10 I NJEGOVIM KRITERIJIMA. BUDUĆI DA PLANTAŽE MOGU DATI NIZ SOCIOLOŠKIH I EKONOMSKIH KORISTI I MOGU DOPRINIJETI ZADOVOLJAVANJU SVJETSKIH POTREBA ZA PROIZVODIMA ŠUMARSTVA, TREBAJU SE KORISTITI ZA DOPUNU GAZDOVANJA, SMANJIVANJE PRITISAKA I PROMOVISANJE OBNAVLJANJA I ZAŠTITE PRIRODNIH ŠUMA.			
Kriterij 10.1 U planskoj dokumentaciji se moraju jasno navesti ciljevi gazdovanja plantažama uključujući ciljeve očuvanja i obnove prirodnih šuma, te se isti moraju jasno demonstrirati u procesu implementacije plana gazdovanja.			
10.1.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Investicioni program definiše ciljeve gazdovanja plantažom uključujući i ciljeve očuvanja i obnove prirodnih šuma. Investicioni program sadrži osnovne elemente šumskoprivredne osnove za šumske plantaže.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program	
10.1.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže treba dokumentovati i efektivno provoditi sve mjere za postizanje ciljeva gazdovanja.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 10.2 Projektovanjem i rasporedom plantaža treba se podsticati zaštita, obnova i očuvanje prirodnih šuma, a ne povećavati pritisak na iste. Pri rasporedu plantaža potrebno je primjenjivati koridore za divljač, zone protoka vode, te mozaik sastojina različite starosti i ophodnje, u skladu sa nivoom aktivnosti. Veličina i raspored pojedinih blokova plantaža trebaju biti usklađeni sa izgledom šumskih sastojina koje postoje u prirodnom krajoliku.			
10.2.1	Da li je gazdovanje plantažom, podignutoj na lokaciji koja je prethodno bila naseljena prirodnom šumom, planirano na način da se očuvaju ili povećaju karakteristike prethodno postojeće prirodne šume?	- Investicioni program	
10.2.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Unutrašnja struktura plantaže uključuje koridore za divljač i/ili izolovana područja sa prirodnom vegetacijom.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.2.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda The internal structure of plantation shall include wildlife corridors and/or isolated areas with natural vegetation.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i karte 3. Terenska inspekcija	
10.2.4	Da li su očuvane pejzažne ili okolišne visoke zaštitne vrijednosti, u slučaju da su prisutne u područjima pod plantažama? (monumentalno drveće, izvori, mala močvarna područja, manastiri,...)	- Terenska inspekcije - Konsultacija sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom šume i zainteresovanim stranama	
Criterion 10.3 Treba davati prednost raznolikosti u sastavu plantaža kako bi se unaprijedila ekonomska, ekološka i sociološka stabilnost. Takva raznolikost može uključivati veličinu i prostornu distribuciju jedinica gazdovanja, broj i genetski sastav vrsta, starosne razrede i strukture.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
10.3.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Jedna vrsta drveća ne smije zauzimati više od 75% područja kojim se gazduje, izuzev u slučajevima kada je to u skladu sa uzorkom prirodne distribucije vrsta u regionu na koji se odnosi.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i karte 3. Terenska inspekcija	
10.3.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže potpomaže vrste drveća koje su bitne za lokalno stanovništvo (npr. drvnu industriju, sekundarne šumske proizvode, ishranu stoke) ili rijetke i ugrožene vrste drveća.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija 4. Diskusija sa lokalnim stanovništvom	
10.3.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda U plantažama koje se podižu reproduktivnim materijalom vegetativnog porijekla mora se koristiti najmanje 100 različitih klonova jedne vrste.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program	
Kriterij 10.4 Odabir vrsta se vrši na bazi njihove opšte prikladnosti za pojedino stanište i pogodnosti u odnosu na ciljeve gazdovanja. Kako bi se unaprijedila zaštita biološke raznolikosti, pri podizanju plantaža i obnovi degradiranih ekosistema potrebno je dati prednost autohtonim, u odnosu na strane vrste. Strane vrste, koje se koriste samo ako imaju bolje performanse od autohtonih, je potrebno pažljivo kontrolisati kako bi se otkrio neuobičajen mortalitet, bolesti, napadi insekata i nepoželjni ekološki učinci.			
10.4.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže mora opravdati i dokumentovati odabir i porijeklo vrsta odabranih za podizanje plantaže.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program	
10.4.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže daje prednost autohtonim u odnosu na strane vrste pri podizanju plantaža i obnovi degradiranih ekosistema.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.4.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Strane vrste se mogu koristiti samo ako su njihove ekonomske, ekološke i sociološke performanse bolje od autohtonih vrsta.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.4.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Da bi se spriječila neuobičajeno visoka stopa mortaliteta, bolesti, napadi insekata i rizik da strane vrste postanu invazivne, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže obezbjeđuje procjenu nepoželjnog uticaja stranih vrsta na okoliš.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Pisani dokazi (procjena, naučno-istraživački radovi i studije koje su u toku)	
Kriterij 10.5 U skladu sa veličinom plantaže i regionalnim standardima, određenim procentom ukupnog područja gazdovanja, treba gazdovati tako da se na staništu ponovo uspostavi prirodni šumski pokrivač.			
10.5.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže izdvaja određena područja koja su trajno pod prirodnim šumskim pokrivačem ili će biti prevedena u prirodne šume. Najmanje 5% od ukupnog područja je pod prirodnim šumskim pokrivačem ili će biti prevedeno u prirodne šume.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i karte 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 10.6 Potrebno je poduzimati mjere kako bi se očuvala ili poboljšala struktura, plodnost i biološka aktivnost tla. Tehnike i intenzitet iskorištavanja, konstrukcija i održavanje cesta i puteva te odabir vrsta ne smiju dovesti do dugoročne erozije tla ili nepoželjnih efekata na kvalitet i količinu vode ili značajniju promjenu pravaca tokova odvodnih sistema.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
10.6.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže mora redovno nadgledati kvalitet tla i poduzmati potrebne mjere kako bi spriječio degradaciju tla uzrokovanu izborom vrste drveća i primjenjenim operacijama.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.6.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Izbjegava se upotreba hemijskih sredstava (đubriva, pesticidi i herbicidi).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.6.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže mora redovno nadgledati vodne resurse i poduzimati potrebne mjere kako bi spriječio nepoželjne uticaje uzrokovane izborom vrste drveća i primjenjenim operacijama.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
Kriterij 10.7 Potrebno je poduzimati mjere kako bi se spriječili i minimizirali napadi insekata, bolesti, požari i unošenje invazivnih biljnih vrsta. Jedan od osnovnih elemenata planske dokumentacije je i plan integralne zaštite koji se uglavnom bazira na prevenciji i biološkim metodama zaštite, a manje na korištenju hemijskih pesticida i đubriva. Organizacija odgovorna za gazdovanje plantažom treba poduzeti sve napore kako bi se odustalo od korištenja hemijskih pesticida i đubriva, uključujući i njihovo korištenje u rasadnicima. Korištenje hemikalija je takođe regulisano Kriterijima 6.6 i 6.7.			
10.7.1	Da li je minimizirana upotreba đubriva i hemijskih sredstava?	- Investicioni program - Terenska inspekcija - Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže	
10.7.2	Da li se podstiče prirodni travnati pokrivač šumskih staza i prirodni sastav gmlja u plantažama, u skladu sa proizvodnim potrebama i potrebama gazdovanja?	- Investicioni program - Terenska inspekcija	
10.7.3	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže posjeduje plan (koji je u sklopu Investicionog programa) u cilju sprečavanja, minimiziranja i kontrole štetočina, bolesti i požara. Plan mora biti efektivno implementiran.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.7.4	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže će preferirati upotrebu bioloških mjera zaštite u odnosu na upotrebu hemijskih sredstava.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Terenska inspekcija	
10.7.5	Iz nacrtu nacionalnih standarda U plantažama se ne smiju koristiti invazivne vrste drveća. Da bi se spriječio rizik da određene biljne vrste postanu invazivne, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže obezbjeđuje procjenu moguće invazivnosti vrsta.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Procjena invazivnosti	
Kriterij 10.8 U skladu sa nivoom i raznolikošću aktivnosti, nadzor nad gazdovanjem plantažama uključuje redovne procjene mogućih ekoloških i socioloških efekata na i oko područja djelovanja (npr. prirodna obnova, efekti na izvore vode i plodnost tla i uticaji na lokalno blagostanje i društvenu dobrobit), kao dodatak elementima koji su navedeni u Principima 8, 6 i 4. Ne smije se u većoj mjeri koristiti niti jedna vrsta dok lokalni eksperimenti i/ili iskustvo ne pokažu da ekološki odgovaraju određenom staništu, te da nisu invazivne i nemaju značajniji nepoželjan ekološki efekat na druge ekosisteme. Posebnu pažnju treba posvetiti sociološkim pitanjima sticanja zemljišta za plantaže, naročito zaštiti lokalnih prava vlasništva, korištenja i pristupa.			

Br.	Indikator	Verifikator	Procjena
10.8.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže mora postaviti lokalne eksperimente kako bi osigurao da su posađene vrste dobro prilagođene staništu i da nemaju značajan nepoželjan uticaj na druge prirodne ekosisteme.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Naučno-istraživački radovi 3. Dokumenti i podaci o eksperimentima 4. Terenska inspekcija	
10.8.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda Plantaže se ne smiju podizati na područjima sa rijetkim i jedinstvenim vrijednostima biodiverzitea i u osjetljivim ekosistemima.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i karte 3. Terenska inspekcija	
10.8.3.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Prije podizanja plantaže, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže obezbjeđuje procjenu sociološkog i ekološkog uticaja. Procjena mora biti uključena u Investicioni program	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i procjena sociološkog i ekološkog uticaja	
10.8.4.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže redovno nadgleda i dokumentuje moguće nepoželjne uticaje (ekološke i sociološke).	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Pisani dokazi (rezultati nadzora) 3. Terenska inspekcija	
10.8.5.	Iz nacrtu nacionalnih standarda Prilikom sticanja zemljišta za podizanje plantaža, organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže mora poštivati prava vlasništva i korištenja lokalnih zajednica.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program i karte 3. Diskusija sa lokalnim interesnim grupama 4. Pisani dokazi o vlasništvu	
Kriterij 10.9 Plantaže koje su podignute konverzijom prirodnih šuma poslije novembra 1994. godine generalno ne mogu biti certificirane. Certificiranje se može dozvoliti u okolnostima kada se tijelu za certificiranje podnese dovoljno dokaza da organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže nije direktno ili indirektno odgovoran za tu konverziju.			
10.9.1	Iz nacrtu nacionalnih standarda Plantaže koje su podignute konverzijom prirodnih šuma (ili šuma zahvaćenih požarom) poslije novembra 1994. godine generalno ne mogu biti certificirane.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program	
10.9.2	Iz nacrtu nacionalnih standarda U slučaju plantaža osnovanih poslije novembra 1994. godine, aplikant za certificiranje mora dokazati da trenutna organizacija zadužena za gazdovanje/vlasnik plantaže nije odgovoran za konverziju prirodnih šuma.	1. Razgovor sa organizacijom zaduženom za gazdovanje/vlasnikom plantaže 2. Investicioni program 3. Pisani dokazi (podaci o prijašnjem korištenju, odredbe u vezi sa procesom tranzicije)	

Dodatak 1: Bitne zakonske odredbe

r.b.	Naziv zakona ili propisa	Naziv i broj službenog glasila
1	Zakon o šumama	«Sl. novine F BiH» broj 20/02; 29/03 i 37/04
2	Zakon o zaštiti voda	«Sl. novine F BiH» broj 33/03 i 54/04
3	Zakon o zaštiti zraka	«Sl. novine F BiH» broj 33/03
4	Zakon o upravljanju otpadom	«Sl. novine F BiH» broj 33/03
5	Zakon o zaštiti okoliša	«Sl. novine F BiH» broj 33/03
6	Zakon o Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH	«Sl. novine F BiH» broj 33/03
7	Zakon o zaštiti zdravlja bilja	«Sl. glasnik BiH» broj 23/03
8	Zakon o sjemenu, sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i gmlja	«Sl. novine F BiH» broj 71/05
9	Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća	«Sl. novine F BiH» broj 39/03 i 22/06
10	Zakon o priznavanju i zaštiti sorti poljoprivrednog i šumskog bilja	«Sl. novine F BiH» broj 31/00
11	Zakon o građevnom zemljištu Federacije Bosne i Hercegovine	«Sl. novine F BiH» broj 67/05
12	Zakon o lovstvu	«Sl. novine F BiH» broj 4/06
13	Zakon o slatkovodnom ribarstvu	«Sl. novine F BiH» broj 64/04
14	Zakon o gospodarskim društvima	«Sl. novine F BiH» broj 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03 i 68/05
15	Zakon o javnim poduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine	«Sl. novine F BiH» broj 8/05
16	Zakon o javnim nabavama Bosne i Hercegovine	«Sl. glasnik BiH» broj 49/04, 19/05, 52/05 i 8/06
17	Zakon o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine	«Sl. novine F BiH» broj 12/03
18	Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine	«Službeni glasnik BiH» broj 13/02
17	Zakon o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti rezanja drveta	«Sl. novine F BiH» broj 27/97 i 25/06
18	Zakon o radu	«Sl. novine F BiH» broj 43/99, 32/00 i 29/03
19	Zakon o donacijama poduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u Federaciji BiH	«Sl. novine F BiH» broj 13/03
20	Zakon o upošljavanju stranaca	«Sl. novine F BiH» broj 8/99
21	Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine	«Sl. novine F BiH» broj 2/06
22	Zakon o porezu na dodanu vrijednost	«Sl. glasnik BiH» broj 9/05
23	Zakon o porezu na dobit poduzeća	«Sl. novine F BiH» broj 32a/97
24	Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju	«Sl. novine F BiH» broj 29/98, 32/01 i 73/05
25	Zakon o zdravstvenom osiguranju	«Sl. novine F BiH» broj 30/97
26	Pravilnik o načinu utvrđivanja naknade štete pričinjeni šumama u društvenoj svojini	«Sl. list SRBiH» broj 23/78
27	Pravilnik o načinu obilježavanja granica državnih šuma i šumskog zemljišta, o vrsti i postavljenju graničnih	«Sl. novine F BiH» broj 55/02
28	Pravilnik o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova	«Sl. novine F BiH» broj 60/02
29	Pravilnik o načinu odabira, doznaci i sječi stabala ili površina za sječu	«Sl. novine F BiH» broj 62/02
30	Pravilnik o obujmu mjera o uspostavi i održavanju šumskog reda i način njihove provedbe	«Sl. novine F BiH» broj 62/02
31	Pravilnik o zadacima čuvara šuma, načinu izvršavanja zadataka, obliku i sadržaju legitimacije čuvara šuma i kriterijima za utvrđivanje veličine čuvarskog rajona	«Sl. novine F BiH» broj 62/02
32	Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati izvođači radova u šumarstvu	«Sl. novine F BiH» broj 46/03 i 48/03
33	Pravilnik o katastru šuma	«Sl. novine F BiH» broj 60/03

34	Pravilnik o načinu žigosanja, obročavanju, premjeravanju, sadržaju i načinu izdavanja otpremnog iskaza za drvo	«Sl. novine F BiH» broj 11/04 i 30/05
35	Pravilnik o procedurama i vremenskim ograničenjima za prodaju šume, pravu prvenstva kupovine i uvjetima za zamjenu šume	«Sl. novine F BiH» broj 19/04
36	Pravilnik o sadržini planova za zaštitu šuma od požara	«Sl. novine F BiH» broj 21/04
37	Pravilnik o načinu vođenja knjiga i registara evidencija	«Sl. novine F BiH» broj 58/04
38	Pravilnik o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda	«Sl. novine F BiH» broj 66/05
39	Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra šumskog i hortikulturnog sjemena i šumskog i hortikulturnog sadnog materijala	«Sl. novine F BiH» broj 27/06
40	Model Statuta javnog poduzeća	«Sl. novine F BiH» broj 29/05
41	Model Etičkog kodeksa za javna poduzeća	«Sl. novine F BiH» broj 29/05
42	Kolektivni ugovor o pravima i obvezama poslodavaca i uposlenika u oblasti šumarstva, prerade drveta i papira u Federaciji Bosne i Hercegovine	« Sl. novine F BiH» broj 49/00

Dodatak 2: ILO konvencije potpisane od strane Bosne i Hercegovine (Izvor: ILOLEX - 26. 7. 2006)

Konvencije:

C2 Unemployment Convention, 1919

C3 Maternity Protection Convention, 1919

C8 Unemployment Indemnity (Shipwreck) Convention, 1920

C9 Placing of Seamen Convention, 1920

C11 Right of Association (Agriculture) Convention, 1921

C12 Workmen's Compensation (Agriculture) Convention, 1921

C13 White Lead (Painting) Convention, 1921

C14 Weekly Rest (Industry) Convention, 1921

C16 Medical Examination of Young Persons (Sea) Convention, 1921

C17 Workmen's Compensation (Accidents) Convention, 1925

C18 Workmen's Compensation (Occupational Diseases) Convention, 1925

C19 Equality of Treatment (Accident Compensation) Convention, 1925

C22 Seamen's Articles of Agreement Convention, 1926

C23 Repatriation of Seamen Convention, 1926

C24 Sickness Insurance (Industry) Convention, 1927

C25 Sickness Insurance (Agriculture) Convention, 1927

C27 Marking of Weight (Packages Transported by Vessels) Convention, 1929

C29 Forced Labour Convention, 1930

C32 Protection against Accidents (Dockers) Convention (Revised), 1932

C45 Underground Work (Women) Convention, 1935

C48 Maintenance of Migrants' Pension Rights Convention, 1935

C53 Officers' Competency Certificates Convention, 1936

C56 Sickness Insurance (Sea) Convention, 1936

C69 Certification of Ships' Cooks Convention 1946

- C73 Medical Examination (Seafarers) Convention, 1946
- C74 Certification of Able Seamen Convention, 1946
- C80 Final Articles Revision Convention, 1946
- C81 Labour Inspection Convention, 1947
- C87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948
- C88 Employment Service Convention, 1948
- C89 Night Work (Women) Convention (Revised), 1948
- C90 Night Work of Young Persons (Industry) Convention (Revised), 1948
- C91 Paid Vacations (Seafarers) Convention (Revised), 1949
- C92 Accommodation of Crews Convention (Revised), 1949
- C97 Migration for Employment Convention (Revised), 1949
- C98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949
- C100 Equal Remuneration Convention, 1951
- C102 Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952
- C103 Maternity Protection Convention (Revised), 1952
- C105 Abolition of Forced Labour Convention, 1957
- C106 Weekly Rest (Commerce and Offices) Convention, 1957
- C109 Wages, Hours of Work and Manning (Sea) Convention (Revised), 1958
- C111 Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958
- C113 Medical Examination (Fishermen) Convention, 1959
- C114 Fishermen's Articles of Agreement Convention, 1959
- C116 Final Articles Revision Convention, 1961
- C119 Guarding of Machinery Convention, 1963
- C121 Employment Injury Benefits Convention, 1964
- C122 Employment Policy Convention, 1964
- C126 Accommodation of Crews (Fishermen) Convention, 1966
- C129 Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969
- C131 Minimum Wage Fixing Convention, 1970
- C132 Holidays with Pay Convention (Revised), 1970
- C135 Workers' Representatives Convention, 1971
- C136 Benzene Convention, 1971
- C138 Minimum Age Convention, 1973
- C139 Occupational Cancer Convention, 1974
- C140 Paid Educational Leave Convention, 1974
- C142 Human Resources Development Convention, 1975
- C143 Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975
- C144 Tripartite Consultation (International Labour Standards) Convention, 1976

C148 Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention, 1977

C155 Occupational Safety and Health Convention, 1981

C156 Workers with Family Responsibilities Convention, 1981

C158 Termination of Employment Convention, 1982

C159 Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983

C161 Occupational Health Services Convention, 1985

C162 Asbestos Convention, 1986

C182 Worst Forms of Child Labour Convention, 1999

Pripremljeno od strane: R. Giordano. FSC Certification Manager of ICILA Srl

Verifikovano od strane: M Martinuzzi. Managing Director of ICILA Srl

ICILA Srl
Via Braille 5
20035 Lissone (MI) - Italy
tel. +39 039 465239
fax +39 039 465168
www.icila.org
info@icila.org